

Viite: STM037:00/2017

14.06.2017

**LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON ASETUSLUONNOKSESTA KOSKIEN
ERIKOISSAIRAANHOIDON TYÖNJAKOA JA ERÄIDEN TEHTÄVIEN KESKITTÄMISTÄ
(hankenumero STM037:00/2017)**

- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit – pään ja kaulan kirurgia ry.
- Suomen Plastiikkakirurgiyhdistys – Chirurgi Plastici Fenniae ry
- Yliopistojen Korva-, nenä- ja kurkkutautiopin professorit
- Yliopistosairaaloiden Korva-, nenä ja kurkkutautien ylilääkärit
- Yliopistosairaaloiden Plastiikkakirurgian ylilääkärit
- Yliopistosairaaloiden Suu- ja leukakirurgian lihhammaslääkärit (TYKS, TAYS, OYS ja KYS)
- Valtakunnallinen Pään ja kaulan onkologiatyöryhmä

Sosiaali- ja terveysministeriö on lähettänyt 5.5.2017 lausuntokierrokselle ”luonnoksen valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä” (STM037:00/2017).

Kannatamme lämpimästi lausuntokierroksella olevan asetusluonnoksen yleisperiaatteita, joiden mukaan kaikki ihmiset ovat oikeutettuja yhdenvertaiseen ja laadukkaaseen erikoissairaanhoidon riippumatta asuinpaikasta, sosiaalisesta asemasta tai tuloluokasta. Jotta näihin tavoitteisiin päästäisiin, on välttämätöntä keskittää nimenomaan harvinaisia hoitoja suuriin yksiköihin. Näin päästään yhteiskunnan kannalta todennäköisesti myös kokonaistaloudellisesti parhaisiin tuloksiin.

Korva-, nenä- ja kurkkutaudit – pään ja kaulan kirurgia ry. (25.8.2016) ja korva-, nenä- ja kurkkutautien (KNK)-erikoisan koulutuksen vastuuhenkilöt ja yliopistosairaaloiden ylilääkärit (12.9.2016) ovat lähettäneet lausuntonsa ja kommenttinsa STM:n aiempaan lausuntopyyntöön silloin valmisteilla olleesta asetuksesta, jonka tueksi STM oli pyytänyt myös selvityshenkilöiden raportteja mm. syöpäkirurgiasta, ortopediasta ja traumatologiasta sekä suun terveydenhuollosta 2020-luvulla. Väliraportti Kirurgia 2020-luvulla (Haapiainen ja Virolainen) oli silloin käytettävissä, mutta varsinaiset selvitysmiesten raportit valmistuivat vasta edellisen lausuntokierroksen jälkeen. Lausunnoissamme syksyllä 2016 toimme esille useita sellaisia korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisan sekä yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa tehtäviä hoitoja ja toimenpiteitä, joiden työnjaosta ja keskittämisestä yliopistosairaalat ja niiden erityisvastuualueiden sairaanhoitopiirit ovat jo nyt sopineet keskenään nykyisen terveydenhuoltolain mukaisesti. Kaikkia näitä hoitoja ei mielestämme ole tarpeen erikseen sisällyttää tulevaan asetukseen, mutta nyt lausunnoilla olevassa asetusluonnoksessa ei ole valitettavasti otettu huomioon käytännössä ollenkaan esittämiämme näkökantoja, etenkin terminologian suhteen.

Asetusluonnos sisältää korva-, nenä- ja kurkkutautien- (KNK), plastiikkakirurgian sekä suu- ja leukakirurgian erikoisalojen kannalta muutamia kohtia, joissa on meidän mielestämme selkeitä virheellisyyksiä ja terminologisia lapsuksia. Erityisesti kyseeseen tulee ”kasvojen, leukojen ja suun alueen syöpähoidot”, jota termiä asetusluonnoksessa on käytetty. Kansainvälisesti käytetty oikea termi on ”head and neck cancer treatment/ management”, jonka oikea suomennos on ”**pään ja kaulan alueen syövän hoito**”. Tulee tiedostaa, että termi ”pään ja kaulan alueen kirurgia” on laajasti kansainvälisesti käytetty termi, mutta se ei sisällä neurokirurgiaa, lukuun ottamatta yhteistyössä tehtäviä kallonpohjan alueen leikkauksia.

Nykyaikainen pään ja kaulan syövän hoito leikkauksineen, rekonstruktioineen ja (kemo)sädehoitoineen on laajan monialaisen tiimin yhteistyötä ja tiimiin kuuluvat KNK-kirurgit, plastiikkakirurgit, suu- ja leukakirurgit, neurokirurgit, verisuonikirurgit, silmäkirurgit, onkologit, patologit jne. Näin ollen asetuksessakin on tunnistettava tämä monialaisuus ja kirjattava keskitettäväksi nimenomaan **”pään ja kaulan alueen syövän hoito”**. Tällä hetkellä ja tulevaisuudessakin kaikissa yliopistollisissa sairaaloissa on tällainen vankan kokemuksen omaava tiimi ja keskittäminen tulee tehdä pääosin viiteen yliopistosairaalaan kuten jo aiemmin STM:n ohjeistuksessa syövän hoidon osalta on mainittu (Syövän hoidon kehittäminen vuosina 2010-2020, STM 2010:6).

Kuten monimurtumahoidot, myös kasvojen monikudoskorjaushoidot tulee keskittää yliopistosairaaloihin. Pehmytkudosten laajat korjaukset ovat usein monimutkaisempia, hoito pitkäkestoisempaa ja monialaisempaa kuin pelkkien luiden korjauksissa.

Kaikkein vaativin, harvinaisimpiin tapauksiin kohdistuva pään ja kaulan alueen syövän hoito sekä kaikkein vaativin kasvojen alueen kudostorjainen voidaan keskittää vähempään kuin viiteen yliopistosairaalaan ja tästä yliopistosairaalapiirit voivat hyvin sopia keskenään. Kuten jo nyt tapahtuukin.

Korjattavia **asetusluonnoksen** kohtia ovat:

5§/ 4) ~~Kasvojen ja leukojen alueen vaativat syöpähoitot ja kudostorjainen korjaaminen~~

Korjaus: (nämä kohdat erillisinä)

- **Vaativin pään ja kaulan alueen syövän hoito**
- **Vaativin kasvojen kudostorjainen korjaaminen**

6§/ 11) ~~Kasvojen, leukojen ja suun alueen syöpähoitot, luiden monimurtuma- ja kudostorjainen hoidot~~

Korjaus: (nämä kohdat erillisinä)

- **Pään ja kaulan alueen syövän hoito** (mukaan lukien melanooma, pois lukien muut ihosyövät)
- **Kasvojen monimurtuma- ja monikudostorjainen hoidot**

Korjattavia **muistio-osan** kohtia ovat:

s.11/2. kappale: ~~Monialaista osaamista vaativat ja erityisen vaativat suun ja leukojen alueiden syövät ja vammat...~~

Korjaus: **Monialaista osaamista edellyttävät vaativimmat pään ja kaulan alueen syövät sekä vammat...**

Tässä lausunnossa mainitut korjaukset ovat vähäisiä, mutta täysin välttämättömiä puhuttaessa pään ja kaulan nykyaikaisesta, monialaisesta syövän hoidosta. Suomessa on erinomaisesti toimiva ”pään ja kaulan alueen onkologiatyöryhmä”, joka kokoontuu valtakunnallisesti säännöllisin väliajoin koko ryhmänä ja lisäksi esimerkiksi leikkaavien lääkäreiden ryhmänä erikseen. Työryhmään kuuluvat maan johtavat pään ja kaulan alueen tuumorikirurgit (KNK, plastiikka, suu- ja leukakirurgia) sekä patologit ja onkologit. Työryhmä ja sen

jäsenet ovat myös kansainvälisesti hyvin verkostoituneet ja jo vuosikymmeniä jatkunut yhteistyö on saanut aikaan hyvän konsensuksen pään ja kaulan alueen syövän hoidoista (kansallinen Pään ja kaulan alueen syövän hoitosuositus).

Kaikki allekirjoittaneet toivomme vilpittömästi, että lausunnossamme esitetyt kommentit ja korjaukset huomioidaan uudessa asetuksessa.

Lausunnon kirjannut otsikon alla mainittujen tahojen yhteisestä sopimuksesta,

Juha Seppä

Puheenjohtaja, Korva-, nenä- ja kurkkutaudit – pään ja kaulan kirurgia ry.

Dosentti, LKT, osastonylilääkäri

Korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikka

Aistinelisairauksien palveluyksikkö

Kuopion yliopistollinen sairaala

PL 100

70299 KUOPIO

p. +358 44 7172505

email: juha.seppa@kuh.fi